

Andøy kommune

Sentrumsplan for Andenes

PLANPROGRAM

Høringsforslag

Vi skaper Andøy

INNHold

Kort fortalt.....s 4

Hvilken fremtid ønsker vi?.....s 8

 Et attraktivt sentrum.....s 8

 Hvordan kan du delta i arbeidet?.....s 9

Hva må vi ta hensyn til?.....s 10

 Historie.....s 10

 Forventa utvikling.....s 12

 Andre planer.....s 12

 Bærekraft.....s 14

 Overordnede føringer.....s 15

Sentrumsplan for Andenes.....s 16

 Målet med planarbeidet.....s 16

 Planområdet.....s 17

 Stedsanalyse for Andenes.....s 18

Hvilke tema vil vi arbeide med?.....s 20

Konsekvensutredning og ROS-analyse.....s 24

Hvordan skal arbeidet foregå?.....s 26

 Opplegg for medvirkning.....s 26

 Planlagt fremdrift.....s 28

Krav til planarbeidet.....s 29

KORT FORTALT

Sentrumsplanen skal legge rammer og mål for den fysiske utviklingen av Andenes sentrum årene fremover. Planarbeidet skal være åpent og tilgjengelig med muligheter for medvirkning fra alle som ønsker å bidra til utviklingen av Andenes sentrum.

Kommuneplanen, kommunen sitt øverste styringsdokument, peker ut den langsiktige utviklingen i kommunen. I kommuneplanens samfunnsdel er det vedtatt at det skal lages en egen sentrumsplan for Andenes, der det vil være viktig å sikre arealer som kan skape attraktive møteplasser, utearealer og byrom. Det står også at vern av arealer som bidrar til positive opplevelser av sentrum og stedsidentiteten vil være en ressurs for utvikling av et attraktivt kommunesenter.

Hva er en kommunedelplan?

En kommunedelplan er en overordnet plan, men på et noe mer detaljert nivå enn kommuneplanen. Det kan være en arealplan for et avgrenset geografisk område av kommunen, eller en plan for et tema eller virksomhetsområde. Dette kan for eksempel gjelde for et tettsted eller for en del av kommunen

Plangrense for kommunedelplan for Andenes nord

der det er store endringer. En slik kommunedelplan vil erstatte tidligere kommuneplan for det aktuelle området, og den bør innarbeides i kommuneplanen ved neste revisjon. En kommunedelplan kan være siste plannivå, som vil si at byggesaker kan behandles med den som grunnlag, uten at det trenger å foreligge en reguleringsplan. Det vil være aktuelt for store deler av denne planen. For noen utvalgte områder kan det være aktuelt å kreve reguleringsplan/detaljregulering.

Hva er et planprogram?

Et planprogram er en oppskrift for planarbeidet. Det skal fortelle hvordan en planprosess etter plan- og bygningsloven skal gjennomføres. Det inneholder forslag til premisser som skal være styrende for planarbeidet og behovet for utredninger. Det skal også fortelle hvordan innbyggere og andre interessenter kan delta i arbeidet.

Når skal planen være ferdig?

Sentrumsplanen for Andenes er planlagt å være endelig vedtatt høsten 2024.

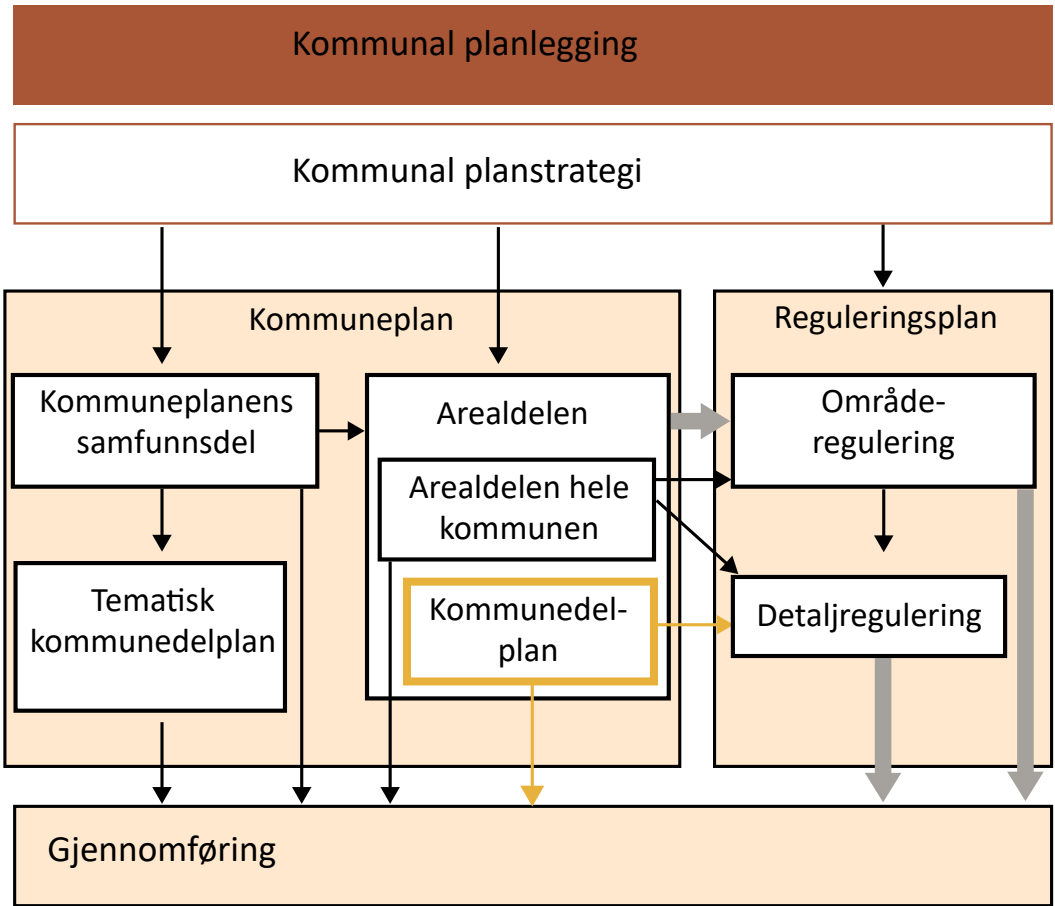
Innspill kan sendes på e-post til

postmottak@andoy.kommune.no

eller som vanlig post til

Andøy kommune, Postboks 187, 8483 Andenes.

Merk innspillet med «Andenes sentrum».

Det kommunale plansystemet. Fritt fra regjeringen.no

Vi foreslår å legge vekt på disse temaene i planen

Møteplasser og opplevelser

Boliger og fortetting

Levende handelssentrum

Mobilitet og trafikk

Byrom

Grønnstruktur og friluftsliv

Kulturmiljø

Offentlig eiendom og bygningsmasse

HVILKEN FREMTID ØNSKER VI?

Andenes skal være et attraktivt kommunesenter der hele Andøysamfunnets befolkning kan føle seg hjemme. Muligheter for sosiale og kulturelle opplevelser, sammen med varehandel og ulike tjenestetilbud, vil legge til rette for et attraktivt og levende sentrum. En sentrumskerne med attraktive byrom og aktive fasader vil være et område der både næringslivet og lokalbefolkningen kan trives.

Det er viktig at Andenes nord har et godt oppvekstmiljø der barn og unge trives. Ved å tilrettelegge for flere møteplasser og positive opplevelser, kan det bidra til at de ønsker å bli boende på plassen også etter at de er vokst opp. Å tilrettelegge bedre for myke trafikanter vil være et viktig tiltak for å bedre forholdene for barn og unge. Det skal være god tilgjengelighet for kjørende, men sentrum må ikke domineres av trafikk og parkering. Det vil gå på bekostning av myke trafikanter opplevelse.

Andenes skal også være en plass som folk ønsker å besøke og bli værende. Ved å tilrettelegge for et sentrum det er lett å navigere seg rundt, og som leder turister dit vi ønsker at de skal være, kan også reiselivet bli en ressurs som kan skape mer liv i sentrum og være positivt for næringslivet.

HVORDAN KAN DU DELTA I ARBEIDET?

Gjennom arbeidet med kommunedelplanen for Andenes nord kan du være med på å forme fremtiden til Andenes.

Underveis i arbeidet med kommunedelplanen er det lagt opp til flere ulike muligheter for medvirkning. Første mulighet er å komme med innspill i forbindelse med varsel om oppstart og høring av dette planprogrammet.

Her kan du komme med innspill til hva planen skal inneholde, og hvilke tema og utredninger vi burde gjøre i arbeidet med planen. Les mer om medvirkning i kapittelet «Hvordan skal arbeidet foregå?».

postmottak@andoy.kommune.no
eller som vanlig post til
Andøy kommune, Postboks 187, 8483 Andenes.

Merk innspillet med «Andenes sentrum».

HVA MÅ VI TA HENSYN TIL?

HISTORIE

Andenes har i hundrevis av år vært et viktig fiskevær i Nordland fylke. Lengst nord i Vesterålen ligger tettstedet på spissen av Andøya, med fiskerike hav og fjorder i tre himmelretninger. I en skildring fra 1920 blir tettstedets geografi beskrevet slik;

«På en odde langt uti nordishavet, med fiskerikt hav til tre sider med en tettbygd skjærgård i krans mod odden, ligger Andenes. [...] Intet lyer eller tar av for vind – hver vindsvæla kjennes. Når havveir setter på, brøler det med brottsjø innover skjærgården. Luften smaker salt»

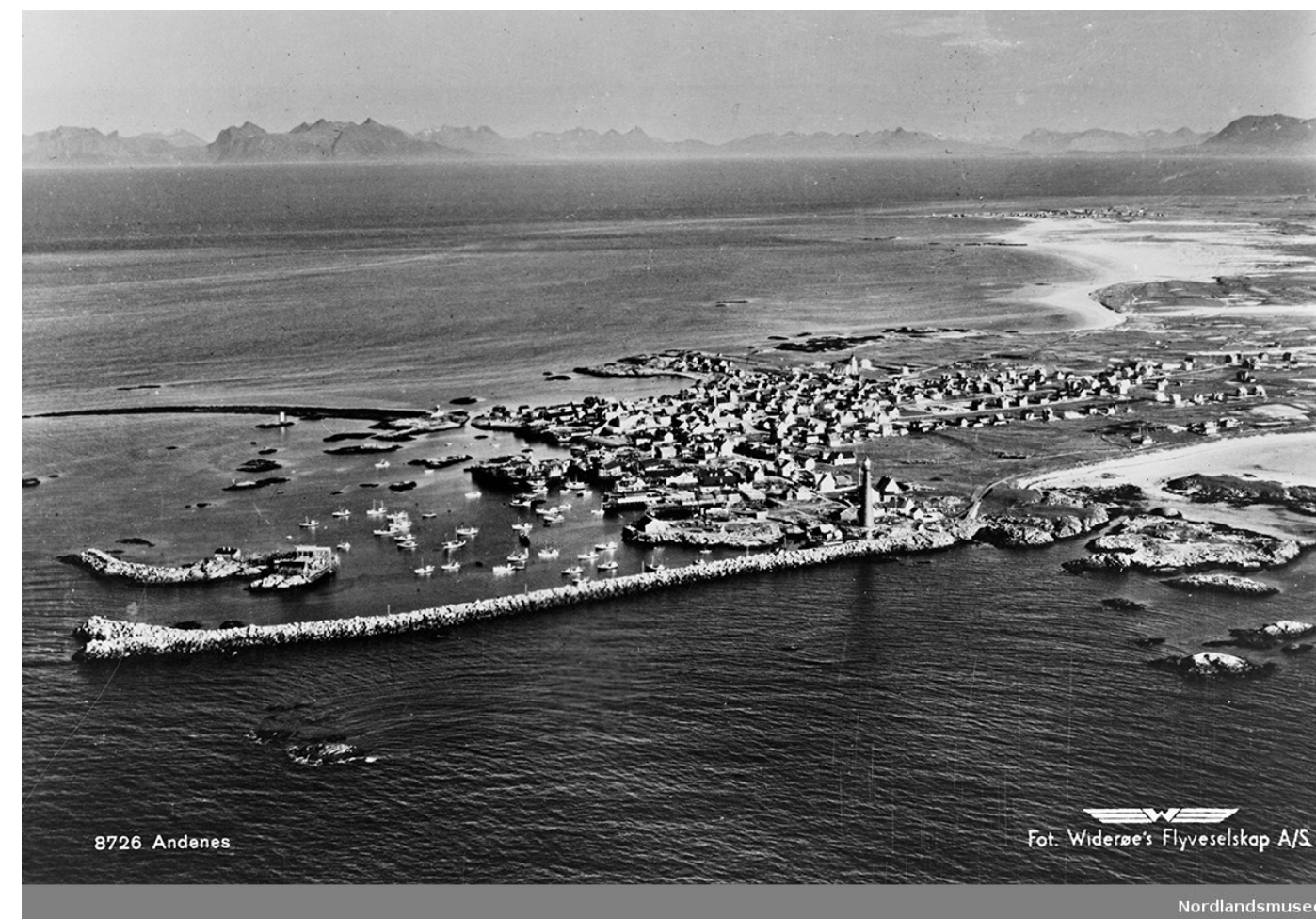
Nettopp denne utsatte, værharde og avsidesliggende geografien har skapt bakteppet og grobunn for befolkningens næringsgrunnlag - fra fiskeriet til hvalturismen, militæret og space-industrien som har preget tettstedet i de senere årene. Her, ytterst i verden ligger egga – skråningen fra kontinentalsokkelen ned til dypet av Norskehavet – kun et fåtall kilometer fra land, og danner grunnlag for et rikt fiske, samt en helårs forekomst av hval som har blitt utgangspunktet for en turistnæring med stor vekst og potensiale.

På 1950-tallet, i takt med opptrappingen under den kalde krigen, ble det også etablert en militærbase i nær tilknytning til Andenes. Den har i de følgende syv tiårene formet Andenes befolkning, næringsutvikling og fysiske planlegging. Betydelig innvirkning på tettstedet fikk også militærbasen

da den i 2016 ble vedtatt nedlagt av stortinget. Etter dette har satsingen på space-næringen økt betraktelig, og en ser derfor på det som det neste kapittelet i utviklingen av Andøy og Andenes: Fra fiskevær, til militærbase, til «space-port». Riktignok har rom-industrien vært tilstede på Andenes siden 60-tallet, men fra 2023 planlegges også satellittoppskytninger fra øya som det eneste av sitt slag i Europa.

I 1906, etter en større brann på Andenes i 1880-årene, ble det laget en rutenettplan for tettstedet, som det siden har blitt planlagt med bakgrunn i. Slik fremstår Andenes i dag med en gjennomført kvadratur som i stor grad er bebygd med eneboliger fra 1900-tallet, ispedd andre typologier av både eldre og nyere opprinnelse.

Området nordvest på Andenes fremstår fremdeles med en eldre bystruktur rundt gårdshaugen - landets største av sitt slag med bosetningsrester tilbake fra 1300-tallet. I umiddelbar nærhet til gårdshaugen finner man også et av Andenes mest ikoniske bygg. Fyret, oppført i 1859, fremstår som Andenes kanskje viktigste signalbygning, og har både en levende funksjon som speiler tettstedet, samt fremstår som en viktig del av Andenes identitet. Slik kan Andenes sies å fremdeles eksistere i et sprang fra fiskevær og fyr, til vertskap for fremtidsrettet næring som strekker seg fra bunnen av Bleiksdypet og opp til Verdensrommet.

Flyfoto av Andenes. Kilde: Nordlandsmuseet.

FORVENTET UTVIKLING

I dag er det 4572 mennesker som er registrert som innbyggere i Andøy kommune. Omtrent 54% prosent av kommunens innbyggere bor på Andenes. Utviklingstrenden i kommunen har vært en nedgang i antall innbyggere. Mellom 2010 og 2022 sank innbyggertallet med omtrent 430 personer, med en markant nedgang etter 2017 da det ble vedtatt at flystasjonen skulle nedlegges. SSBs framskrivning viser midlertid at kurven forventes å flates ut med et forventet innbyggertall på 4231 i 2050.

Etablering av nye næringer i kommunen som spacerelaterte næringer, landbasert lakseoppdrett og en forventet økning av turistbaserte næringer, kan gi muligheter for nye innbyggere, og det forventes at en stor del av disse vil ønske å etablere seg på Andenes. Signaler fra næringsaktørene og en generell trend i samfunnet er at folk som kan forventes å flytte hit pga. de nye arbeidsplassene vil ha behov for nye typer boliger med mindre enheter enn det boligmarkedet i Andenes domineres av i dag.

Det skal igangsettes en områdeplan for deler av Andenes flystasjon. 500 mål vil bli frigjort for å utvikle nye sivile næringer i området, noe som er en nødvendighet da det ikke er mer tilgjengelig næringsareal på Andenes. Dette nye området vil ha stor betydning for utviklingen av kommunen og Andenes og det er viktig at arbeidet med de to planene samkjøres.

ANDRE PLANER

Kommuneplanens arealdel 2013-2024, ble vedtatt i kommunestyret 17.03.2014. Parallelt med utarbeidelsen av kommunedelplanen for Andenes sentrum blir det utarbeidet en ny kommuneplan. Denne vil legge viktige premisser for utarbeidelsen av sentrumsplanen og arbeidet med de to planene må derfor samkjøres. Sentrumsplanen vil erstatte eldre reguleringsplaner i området bortsett fra reguleringsplaner av nyere dato. Reguleringsplaner som fortsatt vil være gjeldende og som planen må ta hensyn til er reguleringsplanen for The Whale, Andenes havn, Kongshaugveien, Miljøgata, Andenes brannstasjon og reguleringsplanen for nye omsorgsboliger som er under utarbeidelse.

Marin verneplan og interkommunal Kystsoneplan for Vesterålen er under utarbeidelse, og vil påvirke planarbeidet.

Gjeldende reguleringsplaner og planer under arbeid i og i nærheten av planområdet.

BÆREKRAFT

Andøy kommunestyre vedtok planstrategi 23. November 2020. Planstrategien er en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutviklingen, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av samlet kommunalt planbehov i perioden.

I planstrategi for Andøy kommune 2020 – 2023 er det vedtatt at FNs bærekraftsmål skal legges til grunn i revidering av kommuneplanens arealdel og samfunnsdel og øvrig planarbeid, med spesiell vekt på:

- God helse og livskvalitet
- God utdanning
- Rent vann og gode sanitærforhold
- Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- Stoppe klimaendringene
- Samarbeid for å nå målene

For arbeidet med ny sentrumsplan for Andenes vil bærekraftsmål nr 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn, være ekstra relevant med mål om å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige.

OVERORDNEDE FØRINGER

Regjeringen legger hvert fjerde år frem nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

1. Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
2. Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
3. Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
4. Å skape et trygt samfunn for alle

Fylkesplan for Nordland 2013-2025 har lagt tre målområder til grunn for utvikling i Nordland:

- Livskvalitet
- Livskraftige lokalsamfunn
- Verdiskaping og kompetanse

Andre overordna føringer er listet opp i kap. «Krav til planarbeidet».

SENTRUMSPLAN FOR ANDENES

MÅLET MED PLANARBEIDET

Målet med denne kommunedelplanen er å utforme et godt styringsverktøy for utviklingen av et attraktivt og livskraftig sentrum for Andenes og kommunesenter for hele Andøy.

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 ble vedtatt 17.06.2019. I den står det følgende:

I fremtiden vil det etterspørres tettsteder med både grønne og urbane kvaliteter. Som kommunesenter er det viktig at Andenes utvikles i en retning som

*tilfredsstiller disse behovene. Derfor vil en egen sentrumsplan for Andenes påbegynnes i løpet av 2020. Det vil være viktig å sikre arealer som kan skape **attraktive møteplasser, utearealer og byrom**. I tillegg vil vern av arealer som bidrar til **positive opplevelser av sentrum og stedsidentiteten** være en ressurs for utvikling av et attraktivt kommunesenter.*

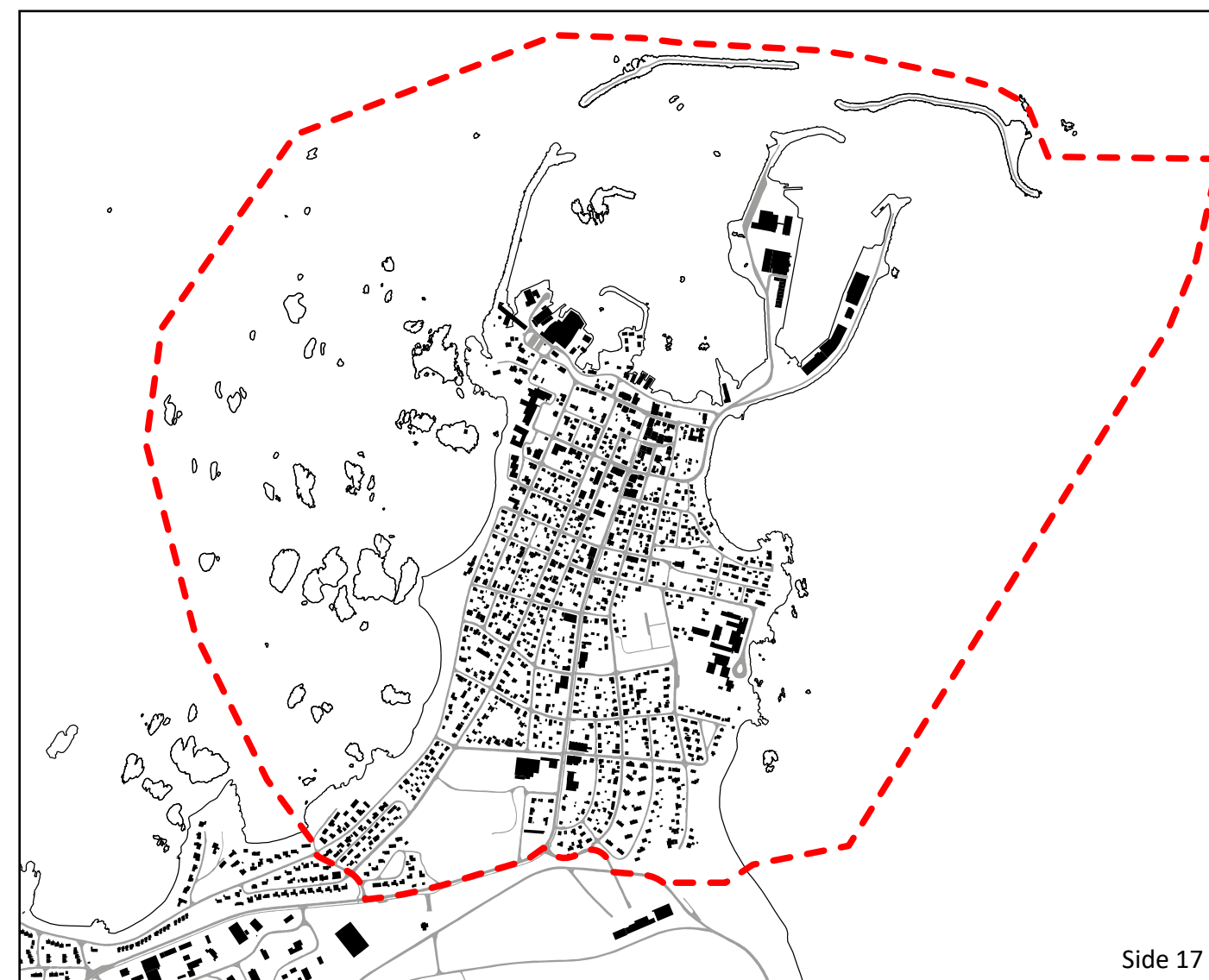
PLANOMRÅDET

Kommunen lagde i forkant av dette planarbeidet en stedsanalyse for Andenes. Den viser et behov for å se på hvordan sentrum skal knyttes sammen med andre områder på Andenes og på behov som ikke alene kan løses i sentrum, som fortetting, plassering av offentlige tjenester og bedre forbindelser for myke trafikanter.

Med bakgrunn i dette er planavgrensningen for sentrumsplanen satt for hele Andenes nord, fra SAS-krysset og nordover. Innenfor

planavgrensningen vil det settes av et mindre område som gis sentrumsformål.

Planområdets grense i havet vil måtte tilpasse seg Marin verneplan og interkommunal Kystsoneplan for Vesterålen, som er under utarbeidelse.

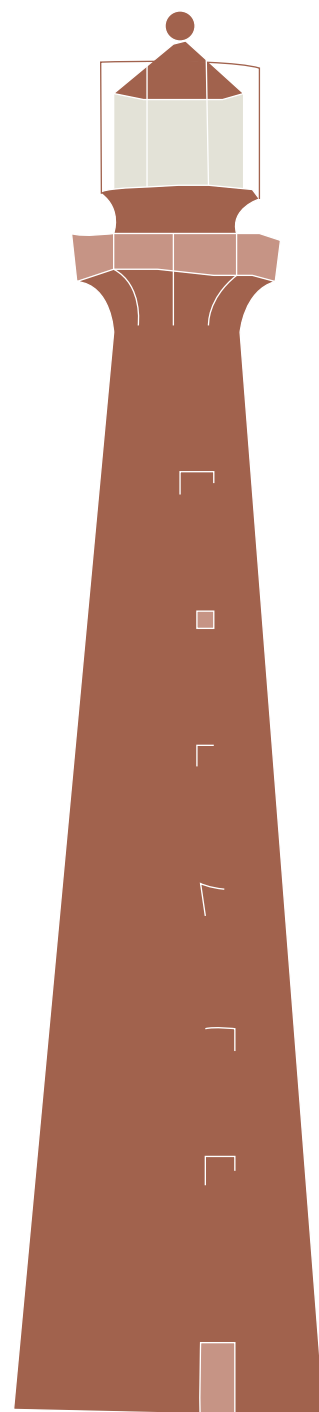

STEDSANALYSE

Kommunen lagde i forkant av dette planarbeidet en stedsanalyse for Andenes. Tema som ble analysert var arealbruk, mobilitet, bebyggelse, grønnstruktur, visuell identitet, kulturminner, møteplasser, aktiviteter og belysning. Analysen kan leses i sin helhet [her](#).

Analysen ledet oss frem til 8 målsetninger for sentrumsplanen som er listet opp under.

- 1 Utvikle Andenes som et **attraktivt kommunesenter og samlingssted** for alle innbyggere i Andøy kommune.
- 2 Skape et mangfold av **møteplasser** som møter Andenes behov.
- 3 Videreutvikle sentrum som et attraktivt sted for **næringsliv**.
- 4 Legge rammene for en **fortetningsstrategi** som ivaretar Andenes som attraktivt bosted.
- 5 Utvikle og forbedre forbindelser for myke trafikanter og oppprioritere denne gruppen i videre **mobilitetsplanlegging** på Andenes.
- 6 Legge til rette for **attraktive byrom** som fremmer aktiv bruk av sentrum, med sentrum som en definert kjerne på Andenes.
- 7 Sørge for at **kulturminner**, historiske bygg og øvrig kulturarv ivaretas og brukes som en identitetsbærende ressurs i sentrum.
- 8 Tilrettelegge for gode **medvirkningsprosesser** i utviklingen av sentrum.

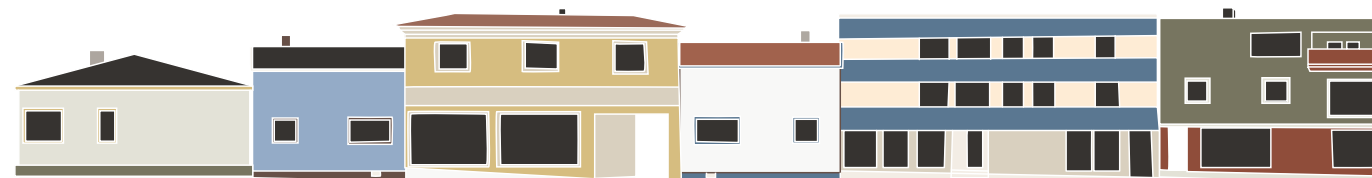

Stedsanalysen viser behov for at følgende arbeid prioriteres i videre utvikling av Andenes:

- Revidering av kommunens kulturminneplan med et utvidet fokus på historiske bygningsmiljø
- Boligsosial handlingsplan som kan klargjøre behovet for videre boligutvikling på Andenes
- Estetisk veileder som kan brukes av privatpersoner, næringsliv og det offentlige i forvaltning av egen bygningsmasse samt nybygg på Andenes
- Gatebruksplan med prinsipiell utforming av ulike type gater med prioriterte hovedårer for ulike trafikantergrupper.
- Plan for drift av sentrum som inkluderer eksisterende og fremtidig behov for vedlikehold og drift av byrom, grønnstruktur og gatearealer.
- Utredning for plassering av ny fleravdelingsbarnehage på Andenes
- Forvaltningsplan for statlig sikrede friluftsområder, samt utvide det statlig sikrede friluftsområdet langs vestkysten.

Andre behov som bør belyses og adresseres i videre arbeid:

- Voksenopplæring og Integrering sitter i dag i leide lokaler som er uegnet til drift. Dette er et program som bør løses i Andenes sentrum i fremtiden.
- Andøy kulturskole har ingen egne lokaler – inkludert kontor til rektor og andre ansatte samt lagring og forvaltning av materiale. Alternative løsninger for kulturskolen bør utredes.
- Andøy folkebibliotek er i dag i svært uegnede lokaler med begrenset tilgjengelighet for befolkningen. Dette er et program som bør løses på en annen måte i fremtiden.

HVILKE TEMA VIL VI ARBEIDE MED?

I dette kapittelet vil sentrale problemstillinger som må behandles og utredes i sentrumsplanen bli omtalt. Flere av problemstillingene er nært knyttet til andre analysetema. Det kan derfor være aktuelt å vurdere flere temaer under ett. I planprosessen kan det også senere komme opp nye tema som bør vurderes og utgreies nærmere.

Noen vurderingstema er gjennomgående. Folkehelseperspektivet, klimapåvirkning, barn og unge og arbeidet for en bærekraftig areal- og samfunnsutvikling må inngå i mange av vurderingene og utredningene som skal gjøres i det kommende planarbeidet.

Vi foreslår at følgende temaer blir vurdert:

- Møteplasser og opplevelser
- Levende handelssentrum
- Byrom
- Kulturmiljø
- Boliger og fortetting
- Mobilitet og trafikk
- Grønnstruktur og friluftsliv
- Offentlig eiendom og bygningsmasse

Er det noen tema du synes vi mangler? Send det inn til:

postmottak@andoy.kommune.no
eller som vanlig post til
Andøy kommune, Postboks 187, 8483 Andenes.
Merk innspillet med «Andenes sentrum».

Møteplasser og opplevelser

Gjennom arbeidet med stedsanalysen og kommuneplanens arealdel er det tydelig at befolkningen jevnt over etterspør bedre møteplasser. Behovet for bedre tilpassede møteplasser går igjen blant både barn, voksne og næringsliv. Vi må se på hvilke områder som kan egne seg for flerfunksjonelle møteplasser, både innendørs og utendørs. Steder der flere aktiviteter og funksjoner kan plasseres ved siden av hverandre som legger opp til uformelle møter mellom ulike grupper i befolkningen.

Levende handelssentrum og næringsliv

Andenes sentrum har et relativt godt butikktilbud, samt aktiviteter som fyller mange timer av døgnet sammenlignet med størrelsen på befolkningen. Det er viktig å støtte opp om dette, slik at tilbudet fortsetter å komme innbyggere og besøkende til gode. Det vil være viktig å identifisere en sentrumskerne der konsentrasjonen av butikker, kafeer og restauranter er tett og der nye bedrifter vil ønske å etablere seg. Ved tett konsentrasjon av bedrifter vil de kunne skape synergieffekter for hverandre. Her bør det være gode tilknytningsmuligheter, gode forbindelser for de ulike trafikantergruppene og egnede parkeringsplasser. Gode byrom og aktive fasader vil skape liv og en god atmosfære som folk vil ønske å oppholde seg i. Kommunedelplanen kan også inkludere tiltak for å øke turismen i området, for eksempel ved å skape gode forbindelser til turistattraksjoner.

Byrom

Gode byrom kan bidra til å skape et mer trivelig, bærekraftig og økonomisk blomstrende sentrum, samtidig som det fremhever byens karakter og identitet. Når byen har en estetisk tiltalende og trivelig atmosfære, vil det oppmuntre folk til å tilbringe mer tid der og det kan potensielt tiltrekke seg flere investorer. Gode byrom kan også bidra til å fremme folkehelsen ved å tilrettelegge for fysisk aktivitet, sosial interaksjon og tilgang til naturen. På bakgrunn av dette må vi vurdere hvilke kvaliteter og krav vi skal stille til uterom og gater, og se på hvordan de kan knyttes sammen i et nettverk. Videre må også plassering av nye bygningsvolum, funksjoner, estetikk og byggehøyder vurderes i forhold til uterommene. Aktive fasader med en menneskelig skala vil være å foretrekke i nær tilknytning til byrommene.

Kulturmiljø

Selv om Andenes har vært et etablert tettsted siden starten av 1900-tallet, og hatt bosettinger i flere hundre år er det relativt få kulturminner her til å vitne om stedets historie. Det gjør de gjenværende kulturminnene til en enda viktigere del av helheten på stedet. Dette er en viktig del av Andenes identitet og i henhold til samfunnsdelen skal "vern av arealer som bidrar til positive opplevelser av sentrum og stedsidentiteten være en ressurs for utvikling av et attraktivt kommunesenter." Det vil være viktig å se på hvordan kulturminner og -miljø kan inkluderes i den nye utviklingen og bli en naturlig del av sentrum. Vern gjennom bruk er aktuelt her. Planen må se på hvilke hensynssoner som allerede finnes og om det skal etableres nye hensynssoner for vern.

Boliger og fortetting

Å fortette Andenes er nødvendig for å sikre bærekraftig vekst i kommunen, men i møte med den ensformige enebolig-typologien på stedet vil det bli viktig å tenke nytt og innovativt rundt fortetting. Nye typologier som kan tilpasses kvartaler med særs lite tett bebyggelse, leilighetsbygg som tilpasser seg omgivelsene, transformasjon av eksisterende bygningsmasse og åpning for alternative boformer kan være viktige elementer i en fortettingsstrategi for Andenes fremover. I arbeidet med en fortettingsstrategi vil et bevisst forhold til den overordnede grønnstrukturen og et nettverk av gode uterom være viktig.

Grønnstruktur og friluftsliv

Den tettstedsnære grønnstrukturen er viktig for nærfriluftsliv, lek, rekreasjon og klimatilpasning. Vi må se på hvordan vi kan skape en helhetlig og sammenhengende grønnstruktur på Andenes og sørge for at alle har tilgang til gode grøntområder fra der de bor. Dette er viktig for folkehelse og trivsel. Langs vestsiden av Andenes Nord er deler av kystlinjen et statlig sikret friluftsområde. Ved å sørge for at vi får et sammenhengende sikret friluftsområde fra Fyrvika til Toften, kan det bli lettere å gjennomføre tiltak som kan gjøre dette området mer tilgjengelig.

Mobilitet og trafikk

Kvartalstrukturen på Andenes gir et fleksibelt og godt utgangspunkt for videre planlegging av mobilitet og trafikk. I dag er det god fremkommelighet for bil da det stort sett er mulig å kjøre og parkere på de fleste steder. Samtidig er det ingen føringer eller prioriteringer av gatebruken som medfører at enkelte områder har utfordringer, samt at andre trafikantgrupper nedprioriteres. Det er laget en trafikkanalyse for Andenes som vil brukes som et utgangspunkt for å utarbeide trygg og god fremkommelighet for både gående, syklende, kjørende og kollektivtransport. Kvartalstrukturen gir mulighet for å etablere prioriterte hovedårer for ulike trafikantgrupper, og benytte noen av veiene til andre formål, som fortetting eller grønnstruktur. I planarbeidet blir det også viktig å lage en parkeringsstrategi der parkeringsplassene støtter opp om ønsket utvikling i sentrum. Bedre tilrettelagte parkeringsplasser kan være med på å forhindre tilfeldig parkering langs veier og gater som stedvis kan skape uoversiktlige og trafikkfarlige situasjoner.

Offentlig eiendom og bygningsmasse

Kommunen sitter på mye eiendom og bygningsmasse på Andenes. Samtidig er budsjettet for drift lavt og gjør det utfordrende med kontinuerlig vedlikehold av alle områder. Det kan utvikles en langssiktig plan for å optimalisere bruken av kommunens offentlige eiendommer og bygningsmasse. Dette kan omfatte å vurdere behovet for å selge eller leie ut noen av eiendommene, eller å samarbeide med private aktører for å utvikle eiendommer. Ved å samle flere tjenester i samme bygning, kan midler til vedlikehold og drift optimaliseres. Kommunen kan også samarbeide med lokale bedrifter for å finne kostnadseffektive løsninger for drift av sine eiendommer og bygningsmasse. Dette kan inkludere å inngå avtaler om felles innkjøp av tjenester og vedlikehold, eller å leie ut ledig kontor- eller lagerplass til lokale bedrifter.

KONSEKVENsutREDNING OG ROS-ANALYSE

KONSEKVENsutREDNING

I henhold til Plan- og bygningsloven § 4-2 fremgår det at kommunedelplaner omfattes av kravet om konsekvensutredning (KU). KU skal avdekke planens virkninger for miljø og samfunn, herunder egnethet og samfunnsnyttens på den ene siden og hvilke verdier som går tapt samt mulige avbøtende tiltak på den andre. Konsekvenser av alle nye områder for utbygging og vesentlig endret arealbruk skal beskrives og fremgå av utredningen, både enkeltvis og samlet.

Det er en klar målsetting at kommunedelplanen skal ha et langsiktig, overordnet og helhetlig perspektiv der KU skal sikre et tilstrekkelig godt beslutningsgrunnlag. Konsekvensutredningen skal utarbeides i tråd med Forskrift om konsekvensutredning.

For områder der planen skal fungere som siste plannivå, må det potensielt innhentes ny kunnskap samtidig som man utnytter eksisterende kunnskap. Konsekvensutredningen og ROS-analysen må da belyse alle potensielle konsekvenser av foreslåtte tiltak.

Tema og utredninger som skal belyses i KU
Konsekvensutredningen skal, jf. Forskrift om konsekvensutredning § 21, identifisere og beskrive de faktorer som kan bli påvirket og vurdere vesentlige virkninger for miljø og samfunn.

Foreløpige utredningstemaer er:

MILJØ

- Kulturminner og kulturmiljø
- Naturmangfold
- Landskap
- Nærmiljø, grønnsstruktur og friluftsliv
- Forurensing
- Vannmiljø, jf. vannforeskriften
- Virkninger som følge av klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred
- Støy

SAMFUNN

- Samfunnssikkerhet, risiko og sårbarhet
- Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger
- Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett
- Barn og unges oppvekstvilkår
- Teknisk infrastruktur
- Befolkningsutvikling og tjenestebehov
- Næringsliv og samfunnsøkonomiske konsekvenser
- Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet

Metode for konsekvensutredning

Vi tar utgangspunkt i Statens vegvesens håndbok V712 for konsekvensanalyser. Det er en annerkjent metode for å vurdere konsekvenser og ved å bruke denne vil alle innspill, fra kommunen, næringslivet, innbyggere og andre, vil bli vurdert på bakgrunn av samme premiss.

Statens vegvesens metode for konsekvensanalyser består av en samfunnsøkonomisk analyse som inkluderer både prissatte og ikke-prissatte konsekvenser. På bakgrunn av analysen vurderes også de ulike alternativenes måloppnåelse, før en kommer fram til anbefalt løsning.

ROS-ANALYSE

Formålet med en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) er å gi grunnlag for å forebygge risiko for skade og tap av liv, helse, miljø, viktig infrastruktur og materielle verdier mv. Risiko og sårbarhet kan

ligge i arealet slik det er fra naturens side (flom- og skredfare, radonstråling mv.). Risiko og sårbarhet kan også oppstå som følge av arealbruken – i og utenfor det aktuelle planområdet. Planmyndigheten plikter å sørge for at risiko- og sårbarhetsanalyse blir gjennomført ved utarbeidelse av planer.

Analysen vil bli gjennomført som en oversikts- og tiltaksanalyse tilpasset kommunedelplannivået, men der sentrumsplanen er siste plannivå vil det utarbeides detaljerte hendelsesbasert ROS-analyser. Da vil de tekniske løsningene gi et bedre grunnlag for risikovurderinger (kvalitative vurdering av sannsynlighet og konsekvens) med langt mindre usikkerhet, og dermed høyere kvalitet, enn det som er mulig på et overordnet nivå.

Fra barnetråkk ved Andenes skole. Foto: Einar Breimo, Andøyposten

HVORDAN SKAL ARBEIDET FOREGÅ?

OPPLEGG FOR MEDVIRKNING

Innbyggermedvirkning handler om å lytte til innbyggerne. Det skal styrke tilliten til lokaldemokratiet og sikre at innbyggernes stemme blir hørt. Det er et krav i plan- og bygningsloven.

Gode medvirkningsprosesser er viktig for å øke kvaliteten på og legitimiteten til planene våre. Kommunen har et spesielt ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, som barn og unge.

I arbeidet med sentrumplanen legger vi opp til en bred og aktiv deltakelse i planarbeidet. Metoden for medvirkning vil tilpasses de ulike målgruppene slik at alle får best mulig utgangspunkt til å kunne delta.

Folkemøte/talkshow

Det vil bli gjennomført et folkemøte i forbindelse med varsel om oppstart. Der vil informasjon om, og kunnskapsgrunnlaget for planarbeidet bli presentert. Gjester som kan komme med viktige

refleksjoner rundt sentrumsutviklingen på Andenes vil inviteres.

Kafédialog

En metode med form som et uformelt møte, der hensikten er å oppleve betydningsfulle samtaler som inspirerer til nye ideer. Denne metoden egner seg godt for deltakere som ikke liker å snakke i store forsamlinger. I mindre grupper er det lettere for alle å slippe til, og kaféverten sørger for at alles meninger, forslag og innspill blir presentert.

Medvirkningsarena på midlertidig torg

I sommer skal kommunen anlegge et midlertidig torg i Tore Hundsgate. Dette torget vil blant annet bli brukt som en medvirkningsarena der det vil henge informasjon om planarbeidet. Det skal være mulig å komme med innspill bla ved bruk av QR-kode, postkasse og ved at kommunen i perioder vil være fysisk tilstede på torget.

Barnetråkk

Det er allerede gjennomført barnetråkk for 5., 7. og 9. klasse ved Andenes skole, i forbindelse med arbeidet med sentrumsplanen. Barnetråkk er eit digitalt kartverktøy der elevane registrerer og kartfester hvordan de bruker nærområdet sitt og kan reflektere over omgivelsene sine.

Ungdomsrådet og elevrådet ved VGS

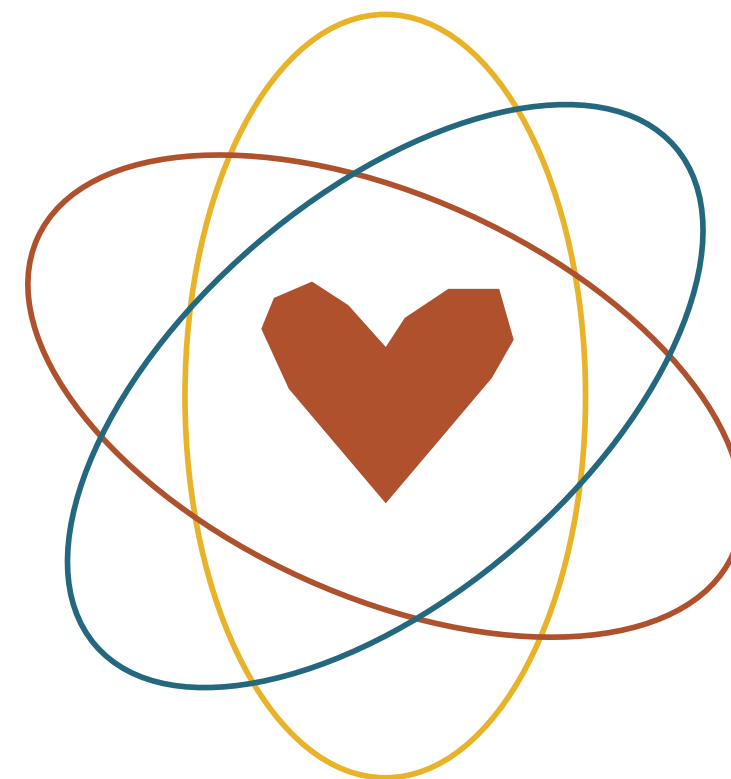
Vi planlegger å aktivt involvere ungdomsrådet og elevrådet ved Andøy vgs i arbeidet, gjennom workshop, diskusjoner og til å spre informasjon til sine klassekamerater.

Workshop med interessesentgrupper

Det vil være aktuelt å invitere interessentgrupper til workshops for å diskutere konkrete temaer i planarbeidet. Det kan være næringslivet, Andenes Vel, Andøy reiseliv og frivillige organisasjoner.

Gjestebud

Gjestebud er et uformelt diskusjonsmøte arrangert av innbyggerne selv. Med denne metoden engasjeres enkelte personer i lokalbefolkningen til å være gjestebudverter. Hver gjestebudvert skal invitere en gruppe deltakere hjem til seg for å diskutere ett eller flere definerte temaer som kommunen ønsker tilbakemelding på. Gjestebudvertene bestemmer selv hvem de ønsker å invitere. Metoden gir innspill fra engasjerte personer som vanligvis kanskje ikke stiller på folkemøter.

PLANLAGT FREMDRIFT

Utarbeidelsen av en ny kommunedelplan er et arbeidskrevende arbeid. Plan- og bygningsloven setter krav til planbehandlingen slik at planleggingsprosessen strekker seg over en lang periode. Fremdriftsplanen legger til grunn at planprogrammet skal være ferdigbehandlet i løpet av høsten 2023 (ved første politiske møte etter valget). Resten av 2023 og store deler av 2024 går med til utredninger, medvirkning og arbeid med planforslaget. Etter høring og offentlig ettersyn høsten 2024 er målet at planen skal være endelig vedtatt vinteren 2024.

Mye av kunnskapsgrunnlaget er innhentet allerede. Det er utarbeidet stedsanalyse, inkludert trafikk- og vindanalyse. Du finner analysene [her](#). I tillegg er medvirkningsprosessen startet opp, i form av barnetråkk. Dette gjør at vi har et godt utgangspunkt for å opprettholde planlagt fremdrift.

Planstrategi 2020-2023

November 2020

Kunnskapsgrunnlag

Stedsanalyse, okt 22 - jan 23

Trafikk- og vindanalyse, jan - mai 23

Barnetråkk, feb-mars 23

OPPSTARTSVARSEL OG PLANPROGRAM

Oppstartsvarsel og planprogram (høring)
Juni 2023

Medvirkningsarena i Tore Hundsgate
Juni - september 2023

Folkemøte sentrumsplanen
Juni 2023

Planprogram (fastsetting)
Okt/nov 2023

UTREDNINGER OG PLANLØSNINGER 2023 - 2024

Medvirkning - innspill til plan
Folkemøte, kafédialog, gjestebud, workshops, talkshow
Høsten 2023

Utredninger

Behandle arealinnspill

PLANFORSLAG OG PLANBEHANDLING 2024

Utarbeide planløsninger

Førstegangsbehandling av planforslag
Våren 2024

Høring og offentlig ettersyn
Høsten 2024

ENDELIG VEDTAK

Vinteren 2024/25

KRAV TIL PLANARBEIDET

Kommunedelplanarbeidet skal utarbeides i tråd med Plan- og bygningsloven (pbl) kap. 11. Utredningskravene kommer frem i pbl kap. 4. Nasjonale og regionale føringer som skal legges til grunn for arbeidet er listet opp under.

NASJONALE FØRINGER

Nasjonale forventninger

Miljøverndepartementet har utarbeidet en resolusjon med Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.

Klima og energi:

Det stilles store forventninger til kommune at ved lokalisering og utforming av næringsvirksomhet, boliger og infrastruktur skal påvirke energibruk og utslipp fra transport og bygninger i lang tid framover. Statsforvalteren har fått et særlig ansvar for å følge opp kommunene.

By- og tettstedsutvikling:

Det legges stor vekt på energioptimalisering, fornybar energi, fortetting, effektiv transport og gode kollektivtilbud i by- og tettstedsutvikling. Bestemmelsene og retningslinjene i kommunedelplanen vil kunne gi klare føringer for dette.

Samferdsel og infrastruktur:

Transport står for en stor del av klimautslippene. Det forventes derfor at en gjennom kommunal planlegging reduserer bilbruk mest mulig. Dette kan gjøres gjennom blant annet:

- Ha en arealforvaltning der avstanden mellom bolig og skole, barnehage, sentrumsfunksjoner og arbeidsplasser er minst mulig
- Godt utbygget gang- og sykkelveinett

Verdiskapning og næringsutvikling:

Innovasjon og næringsutvikling skjer på tvers av administrative grenser og sektorer. Det forutsettes derfor en god og helhetlig planlegging i den enkelte kommune og på tvers av kommunegrensene.

Natur, kulturmiljø og landskap:

Andøy kommune er kjent for sin flotte natur og vakre kulturlandskap. Det er både lokalt viktig og nasjonalt viktig å ta vare på disse kvalitetene for senere generasjoner.

Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø:

Å tilrettelegge for gode levekår og god folkehelse handler også om fysisk planlegging. Tilrettelegging for fysisk aktivitet, adgang til viktige rekreasjonsområder, trygge oppvekstmiljø i boligområder, grønnsstruktur, trafikkssikkerhet m.m. er med på å skape gode oppvekstmiljø. I boligpolitikken er det viktig å sørge for varierte boligtilbud for eventuelt å redusere sosiale forskjeller.

Nasjonal transportplan

Stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan 2022 – 2033 er en plan for hvordan man de neste tolv årene skal arbeide i retning av det overordnede målet for transportsektoren, som er: Et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i 2050.

REGIONALE OG LOKALE FØRINGER

Regionale og kommunale planer

Regionale og kommunale planer skal hensyntas. De regionale planene legger overordna føringer på tvers av kommunegrensene, og må hensyntas i planprosessen. Det samme gjelder flere kommunale planer, som kommuneplanens samfunnsdel, klima- og energiplan, trafikkssikkerhetsplan, beredskapsplaner, folkehelseplan, m.fl.

Nordland fylkeskommune har utarbeidet en regional plan for arealpolitikk i Nordland, med strategier og retningslinjer for fem temaområder. Målet for arealforvaltningen er at den skal være bærekraftig og gi forutsigbare rammer for næringslivet og befolkningen.

By- og tettstedsutvikling:

Byer og tettsteders funksjon som positive drivkrefter for Nordlandssamfunnet skal utvikles basert på stedets kvaliteter og lokale fortrinn.

Naturressurser, kulturminner og landskap
Ressursgrunnlaget i Nordland skal benyttes og forvaltes med god balanse mellom bruk og vern, slik at natur- og kulturmiljø, kulturminner, landskapskvaliteter og fornybare ressurser ivaretas for framtidige generasjoner.

Næringsutvikling

Arealforvaltningen skal legge til rette for et mangfoldig næringsliv og nødvendig infrastruktur, og ha fokus på muligheter for vekst og verdiskaping på grunnlag av ressursgrunnlaget i fylket.

Kystsonen

I kystsonen skal det være en samordnet og helhetlig arealdisponering, der land og sjø ses i sammenheng.

Klima og miljøtilpasning

Arealforvaltningen i Nordland skal innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og styrke tilpasningsevnen til et endret klima.

LOVER OG FORSKRIFTER

Aktuelle lovverk og forskrifter i arealplanprosessen er:

- Plan- og bygningsloven
- Forvaltningsloven
- Naturmangfoldloven
- Friluftsløven
- Forurensningsloven
- Kulturminneloven
- Folkehelseloven
- Forskrift om konsekvensutredning
- Kart- og planforskrift
- Forskrift om rammer for vannforvaltningen
- Vegloven

